

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Vindicatio Augustanae Confessionis ab impactis ipsi, a
Roberto Cardinale Bellarmino, per summam iniuriam,
libello cui iudicii de formula concordiae titulum fecit,
viginti & duobus mendaciis**

**Titius, Gerhard
Besecenius, Stephan
Helmestadi[i], 1656**

Mendacium VIII.

[urn:nbn:de:bsz:31-67740](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-67740)

diendi propositum, Hülsem. Brev. ext. Cap. ix, §. 5. (3.) in necessitate præsentia bonorum operum, etiam esse quandam relationem ad salutem (4.) posse necessitatem præsentia bonorum operum in salvandis, alijs & multo commodioribus verbis describi, & à spiritu sancto suevisse describi, quam his: Bona opera sunt necessaria ad salutem.

Sunt vera, sunt moderata. Sunt ex asse Calixtino-Hornejana. Nos ea omnia & singula, toto pectore lubentes amplectimur. *Constitutâ autem de rebus ipsis verâ sententiâ, de modis loquendi facilis posset iniri ratio* Chemnit. Exam. Concil. Trid. de Liber. Arbitr. sub finem.

MENDACIUM VIII.

Artic. eod. *Iubent* Catholici Doctores (Papistæ) *mereri remissionem peccatorum operibus.*

Resp. statim, verba hæc in toto articulo xx. tam Latinæ, quam vernaculæ editionis, non comparere. Unde nec necessum erat, verbum Bellarmino ad illa reponere. Ex abundanti nihilominus breviter videbimus, quid solidi in illo satis prolixo, quem hîc affert discursu ipse crepet.

Distinguit initio, & dicit, *si de meritis operum illorum quæ fiunt solis naturæ viribus sermo sit, --insigne esse mendacium Philip. pi.* Non enim id habet, inquit, Catholica doctrina, ut operibus illis quæ fiunt sine fide, & auxilio Dei gratuito, mereri possint homines remissionem peccatorum. — Si verò de illis operibus agatur, quæ ex fide & gratiâ Dei proficiunt, fateri tuos, illis operibus se aliquo modo mereri remissionem peccatorum. Sed (ait) idem fatentur Prophetæ, Evangelistæ, Patres. Ezech. 18. Cum averterit se impius ab impietate suâ, ipse animam suam vivificabit. Dan. 4, peccata tua eleemosynis redime. Ion. 3. Vidit Deus opera eorum & misertus est eis, Luc. 3. Data eleemosynâ, & ecce omnia munda sunt vobis. Luc. 7, remittuntur ei peccata multa, quia

dilexit multum. His subjungit loca quædam Ambrosij, Hieronymi, Augustini, Gregorij, qui *lachrimas veniam mereri, culpam diluere, ipsam remissionem peccatorum non esse sine merito, si fides eam impetret, pœnitentiam misericordiam mereri* subinde dicant. Postillâ dicit, se istis etiam operibus, quæ fiunt ex fide & auxilio Dei, non tale tribuere meritum, ut ei respondeat ex justitiâ merces, sed *meritum solùm impetrationis* ut Augustinus loquatur, quod scholastici meritum *de congruo*, non de condigno vocare soleant. Neque in hoc ullam esse inter Catholicos dissensionem. Tandem ait, paradoxon videri Adversarijs quod homo operetur ex fide & nondum sit justificatus, cum apud ipsos separari nequeat fides à justificatione. At, subdit, non illis paradoxum hoc videtur qui ex fide orantes dicunt Matth. 6, dimitte nobis debita nostra. Nec illi paradoxum hoc videbatur, qui ex fide orabat, Deus esto mihi peccatori propitius Luc. 18. Nec denique Augustino paradoxum hoc erat, cum scriberet in Epist. 105. Nec ipsa remissio peccatorum sine aliquo merito est, si fides hanc impetrat.

Resp. (1.) etsi communis Papistarum doctrina non esset, operibus quæ solis naturæ viribus fiant, posse aliquem mereri remissionem peccatorum, non ignorat tamen Bellarminus, è scholasticis quosdam fuisse, qui docuerint, *hominem ex puris naturalibus posse diligere Deum super omnia*, quod ipse fateri cogitur Libro v. de Grat. Cap. xii, §. tertius error: Ex eoque ipse postea Libr. seq. vi, Cap. vii. sub finem infert, *si posset homo suis viribus diligere Deum super omnia, posse sine ullâ Dei gratiâ præveniente perungere ad remissionem peccatorum*. Ipse itaque Bellarminus mentitur, si negat promiscuè, Catholicos (Papisticos) Doctores docuisse, quod homo operibus, solis naturæ viribus factis, possit mereri remissionem peccatorum.

(2.) Per

(2.) Per opera quæ ex fide & auxilio gratiæ Dei facta sunt, appareat eum intelligere ea, quæ fidem, sumptam pro assensu verbo Dei præbito, ceu primam ac remotissimam ad infusionem gratiæ justificantis quam illi vocant, dispositionem, proximiores postea sequuntur, quales sunt actus timoris, spei, caritatis; & de ijs dicit, aliquo modo, nempe de congruo (ut inferius explicat) remissionem peccatorum mereri. Utque videas, quid Bellarminus de merito illo congrui sentiat, ipse Libr. 1, de justif. Cap. xxi, §. porro negamus, ita mentem suam exponit: *Negamus nullam esse in merito de congruo dignitatem --- est meritum inchoatum & imperfectum, & habet aliquam dignitatem & proportionem ad suum finem, sed non tantam, quantam requirit meritum de condigno & c.*

Nos sicuti agnitionem peccatorum, timorem iudicij Dei, spem misericordiæ, justificationem seu remissionem peccatorum præcedere permittimus, ita omnem illis actibus rationem merendi detrahimus, scientes *gratis, Dei gratiâ hominem justificari*, Rom. 111, 24. & *si ex gratiâ, non ex operibus, cum aliâs gratia non esset gratia* Cap. xi. 6. Nec movent nos dicta scripturæ quæ ad suos sensu detorquet Bellarminus. Apud Ezechielem *avertere se ab impietate*, fidem includit, cujus intuitu anima vivificatur. Dan. 4, non legitur in fonte peccata tua *redime* elemosynis, sed, *abrumpe*. Inchoato opere bono, veteris impietatis & tyrannidis telam abrumpe. Ionæ 3, describitur qualitas subjecti cujus Deus miseretur, non adæquatum statim principium per quod misericordia impetratur. Contritorum Deus miseretur, sed non propter contritionem. Ita ligna sicciora comburuntur, sed non propter siccitatem. Qualitas subjecti comburendi est siccitas, sed non id, propter quod comburitur, alias omne siccum, adeoque & filices comburerentur. Locus Luc. 11, obscurus est & hoc ipso ad validam pro-

probationem non idoneus, cujus ipse Bellarminus Libr. I II. de Bon. Operibus in particulari, Cap. III, quatuor diversas Patrum expositiones adducit, quarum ultimam ibi approbat. Verba quædam ejus hic damus. *Sic dicit Dominus Phariseis, date eleemosynas & omnia munda sunt vobis, quoniam enim radix omnium malorum, præcipue in Phariseis, avaritia esset, si ea per virtutem contrariam evulsa fuisset, facile illi ad fidem & pœnitentiam, ac per hoc ad plenam animæ salutem pervenissent.* Iuxta Bellarminum itaque, hoc largiri eleemosynas, in Phariseis præcessisset fidem; ipse vero eo loco probare vult opera facta ex fide, mereri de congruo remissionem peccatorum. Frustra itaque hoc quidem fine eum adduxerit. Luc. 7. Servatorem non causam sed, signum remissionis peccatorum dilectionem facere, notius est, quàm quod dici debeat. *Ex Patrum laxioribus dictis non sunt extruendi articuli fidei* artic. Smalcald. part. II, de Missa; commodius illa sunt interpretanda, docente ita ipso Bellarmino Libr. IV, de Pœnit. Cap. I, §, jam igitur. Ex fide, sumtâ pro assensu, verbo Dei in genere præbito, operari quenquam posse, nec dum justificatum esse, nobis non est paradoxon. At illa fides nondum est justificans, hoc est justificationem inferens. Quod si quis fide justificante præditus, nihilominus deinceps oret, *Deus esto mihi peccatori propitijs*, orat ut id beneficii continuet, aut porrò ratum habeat Deus, quod jam ante ei exhibuit, orat pro remissione peccatorum quotidianæ incurfationis. Augustinus fidem quâ justificationem consequimur, meritum vocans, laxè eâ voce usus est, pro eo, cujus interventu aliquid, quantumvis gratis, consequimur. Hoc ipsi condonari potest.

MENDACIUM IX.

Et quidem multiplex.

In eod. Artic. xx; (verba sunt Bellarmini) *multa simul*

con-